

PIRMINĖS LIETUVOS RESPUBLIKOS INSTITUCIJŲ PASTABOS TBER IR LMTG PROJEKTAMS

Lietuvos Respublikos institucijos susipažino su Transporto bendrosios išimties reglamento projektu (toliau – TBER)¹ ir Valstybės pagalbos sausumos ir daugiarūšiam transportui gairių projektu (LMTG) (toliau kartu – Projektai).

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija pritaria Europos Komisijos iniciatyvai sudaryti sąlygas labiau supaprastinti tvarką skiriant valstybės finansavimą transporto koordinavimui.

Akcentuotina, kad TBER projektu, be kita ko, siūlomas mechanizmas investicinei pagalbai, skirtai geležinkelių transporto objektams, vidaus vandenių kelių infrastruktūros objektams, geležinkelių ir vidaus vandenių kelių daugiarūšio transporto infrastruktūros objektams statyti, tobulinti ir atnaujinti ir privatiems privažiuojamiesiems geležinkelio keliams tiesti, tobulinti ir atnaujinti Lietuvai yra ypač svarbus sprendžiant dėl projekto „Rail Baltica“ apimtyje planuojamų statyti geležinkelio stočių, privažiuojamų geležinkelio kelių, skirstymo kelynų, geležinkelio infrastruktūros techninės priežiūros depų ir panašių geležinkelių transporto objektų, kurie priskirtini geležinkelių paslaugų įrenginių (toliau – GPI) kategorijai, finansavimo alternatyvų, taip pat ieškant finansinių sprendimų dėl esamų GPI eksploatavimo užtikrinimo ženkliai sumažėjus naudojimosi GPI apimtims ir GPI operatoriams patiriant šios veiklos vykdymo nuostolius.

Žemiau Susisiekimo ministerija teikia pirmines pastabas TBER projektui (detalesnes pastabas planuojame pateikti Europos Komisijos posėdžio, kuriame bus svarstomi Projektai, metu):

1) siekiant teisinio aiškumo **siūlytina tikslinti TBER vartojamą formuluotę „geležinkelių infrastruktūros objektai“** ir vietoje jos vartoti sąvoką „geležinkelių paslaugų įrenginiai“. Atkreiptinas dėmesys, kad Direktyvoje 2012/34/ES išskiriamos dvi geležinkelių transporto objektų kategorijos: Direktyvos 2012/34/ ES I priede – geležinkelių infrastruktūra, Direktyvos 2012/34/ES II priede – GPI. Atkreiptinas dėmesys, kad TBER pateiktoje sąvokos „geležinkelių infrastruktūra“ apibrėžtyje yra referuojama į Direktyvos 2012/34/ES II priedą, t. y. GPI sąrašą. **Pritarus šiam pakeitimui, atitinkamai reikėtų patikslinti ir kitas TBER nuostatas, kuriose minima aptariama apibrėžtis (TBER 2 straipsnio k, aa ir kiti papunkčiai). Siūlomas pakeitimas leistų aiškiau identifikuoti, kad pagalba skirta ir GPI, kurie taip pat patenka į TBER reguliavimo sritį;**

2) TBER 4 straipsnyje apibrėžiant didžiausios pagalbos vienam projektui sumas, **nepateikiamas sąvokos „vienas projektas“ turinys.** Atitinkamai, siekiant teisinio tikrumo, turėtų būti įvesta apibrėžtis, apibūdinanti vieno projekto sąvoką. Taip pat pastebėtina, kad **minėtame straipsnyje numatytos didžiausios pagalbos sumos, kurias viršijus TBER būtų netaikomas, yra pakankamai žemos, todėl siūlome apsvarstyti šių sumų didinimo galimybę.** Atkreipiame dėmesį į tai, kad įgyvendinant privažiuojamų geležinkelio kelių (vidutiniškai 1 km) statybos projektus, kur vieno projekto statybos vertė apskaičiuota ir siekia 5,8 mln. Eur., todėl darytina išvada, kad **TBER 4 straipsnio d dalyje numatyta 2 mln. Eur vienam projektui galima pagalbos suma yra nepakankama. Taip pat numatytos pagalbos sumos geležinkelių transporto objektams ir daugiarūšio transporto terminalams statyti, tobulinti ir atnaujinti, atitinkamai turėtų būti padidintos, nes, pvz.: Palemono dvigubos paskirties terminalo statybos skaičiuojamoji kaina techniniame projekte siekia 45 mln. Eur.** Atkreipiame dėmesį, kad tokių projektų investicijų dydis priklauso nuo geležinkelių kelių, terminalų įrengimo sprendimo, geologinės situacijos bei topografijos pokyčių, todėl valstybės pagalbos sumos turėtų būti didesnės;

¹ Komisijos reglamento, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba geležinkelių, vidaus vandenių kelių ir daugiarūšio transporto sektoriuose skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 93, 107 ir 108 straipsnius, projekto turinio patvirtinimas.

3) siūlytina TBER II skyriaus „Specialiosios nuostatos dėl įvairių kategorijų pagalbos“ 1 skirsnyje „Veiklos pagalba“ **numatyti atskirą poskyrį pagalbai, skirtai GPI veiklos pajamų ir sąnaudų subalansavimui, bei geležinkelio kelių, sujungtų su GPI, sąnaudų mažinimui;**

4) siūlytina **papildyti TBER II skyriaus „Specialiosios nuostatos dėl įvairių kategorijų pagalbos“ 2 skirsnį „Investicinė pagalba“ numatant investicinę pagalbą ir kitiems, nei nurodyta TBER, GPI objektams,** pavyzdžiui geležinkelio stotimis, geležinkelių infrastruktūros techninės priežiūros depams, aširačių keitimo depams, baterinių traukinių įkrovimo stotelėms ir pan. statyti, tobulinti ar atnaujinti, ir atitinkamai papildyti TBER 4 bei esant poreikiui ir kitus straipsnius.

Kadangi šiame dokumente pateikiamos tik preliminarios Lietuvos Respublikos institucijų pastabos, ši informacija skirta tik Europos Komisijos tarnybų žiniai bei diskusijai rugsėjo 10 d. susitikimo² metu, ir nėra skirta atskleisti kitiems subjektams.

² The 1st Advisory Committee meeting on the Transport Block Exemption Regulation (TBER) (HT.5524) and the Multilateral Meeting on the Land and Multimodal Transport Guidelines (LMTG) (HT.5524).